

[Hartel.]

Producenter, og de havde sidste Aar en Produktion paa ca. 84 000 t og opgør nu for indeværende Aar deres Produktion til 62 000 t, altsaa en meget væsentlig Tilbagegang; blot i Løbet af den korte Periode gaar det tilbage med 33 pCt. Og der tilføjes nogle ganske interessante smaa Bemærkninger. Jeg maa maaske nævne et Par af dem med Formandens Tilladelse. Der er en, der skriver: Tørveordningen, det er en Rottetfælde. Og en anden skriver: Kun i eet af tyve Tilfælde er Produktionen rentabel. En tredje havde ikke skaaret Tørv, hvis der ikke var lovet højere Pris. Vanskeligt at faa Arbejdskraft, skriver en fjerde, da nogle byder 2 Kr. 50 Øre i Timen. Og den femte skriver: Jeg har kostet Svelter til hele Mosen for at kunne køre. Staten er jo endda gaaet saa vidt, at den har kostet Skinner til sin Mose; jeg tvivler paa, at disse Skinneanlæg ikke kunde have fundet bedre Anvendelse andetsteds. En sjette skriver: En daarlig Forretning; jeg vil standse 3 Uger før. Og en syvende skriver: Jeg standser 1. Juli.

Det Billede, der her tegnes fra det praktiske Liv, er med andre Ord alt andet end opmuntrende, og for de flestes Vedkommende gaar det tilbage til det, at den Morgen, der er at arbejde med, er for ringe, og der er Udsigt til øget Tab. Og her var, forekommer det mig, i den højtærede Ministers Defensorat det svage Punkt, idet vi alle forstaar, at skal Tørveproduktionen blot naa op i Nærheden af det, den var paa forrige Aar, hvilket er en ubetinget Nødvendighed, hvis ikke Mennesker skal fryse i stort Tal til Vinter, kan det kun naas ved Dobbelt drift i Resten af Sæsonen, og Ministeren kom ikke ind paa dette Spørgsmaal om Dobbelt drift. Og her siger Tørveproducenterne med stor Styrke, at denne Dobbelt drift er for dyr at sætte i Gang med de Priser, der i Øjeblikket er gældende. Og dér er det de ansvarlige Mænd og Nævne, der maa tage Stilling til, om det er bedre at have faa, relativt billige Tørv eller et større Kvantum noget dyrere Tørv til Vinteren.

Jeg tvivler ikke om, at den Dag Folk sidder i deres smaa Stuer uden Brændsel, saa er der mange, der vil sige: Det havde været bedre, om vi havde haft Mulighed for at købe Tørv, selv om de havde kostet et Par Kroner mere, end at vi i Dag staar i den Situation ingen at kunne købe! For Resultatet vil blive dette, at den Del af Befolkningen, som har Midler til sin Raadighed, vil, bl. a. ogsaa under Indtryk af

den megen Omtale, denne Sag har haft i Bladene, købe paa Lager det, de skal bruge, og købe først; derefter vil de Restbeholdninger, der bliver til Fordeling blandt de Mennesker, der kun har Raad til at købe fra Haanden til Munden, blive meget smaa, maaske til Slut slet ingen. Det er en Udvikling, jeg mener der paahviler os et betydeligt Ansvar for, og som vi om muligt skulde gøre et Forsøg paa at forhindre.

Jeg har ikke set nogen positiv Anvisning i den højtærede Ministers Svar til mig paa, hvorledes han tænkte sig at afværge en saadan Kritik i den kommende Vinter. Det kan ikke nytte, vi henviser til, at vi ikke har Herredømme over Vejret, det er der ingen Mennesker, der forlanger, at hverken Landbrugsministeren, Handelsministeren eller Rigsdagsmænd skal have. Men naar vi har faaet Besked om, at saadan ligger Produktionsforholdene, og at der er Mulighed for at forøge Produktionen, hvis Priserne i den resterende Del af Sæsonen forhøjes, er det et Spørgsmaal, om vi har Lov til at stille os afvisende heroverfor og se bort fra de Muligheder for Produktionsforøgelse, en saadan Forhøjelse af Priserne kunde give.

Saa sagde Ministeren til mig, at de 50 Øre, som Prisen er forhøjet pr. Ton, skulde udgøre Dækning for de forøgede Arbejdsudgifter som Følge af Løntillægget. Løntillægget er ca. 5 Øre i Timen pr. Arbejder. Ja, dette er rigtigt, hvis man kun regner med Løntillægget for en begrænset Del af de i Moserne beskæftigede Arbejdere. Jeg staar her med en Redegørelse, det er for øvrigt fra Formanden for Foreningen af danske Mosebrugere, hvor han redegør for dette Spørgsmaal og siger, at Opgravning, Æltning og Udkørsel af Æltetørv betales i Aar med en Tillægspris af 45 Øre pr. t, men hertil kommer en Tillægspris for Tørvestøvning af 30 Øre pr. t og en Tillægspris for Kørsel — der er ogsaa Mennesker beskæftiget med Kørselen — af 35 Øre pr. t, altsaa en samlet Merudgift af 1 Kr. 10 Øre pr. t, og, føjer han til, yderligere Udgifter ved Skaretørvfabrikationen, hvor der er en Stigning paa 1 Kr. 60 Øre pr. t.

Det kan da ikke med Rette hævdes af den højtærede Minister, at de 50 Øre er Dækning for de forhøjede Udgifter til Arbejdskraften, det er kun en Del deraf, den begrænsede Del af Mandskabet, som er beskæftiget med Opgravningen eller med selve Æltningen af Tørvene. Men vi, der kender Arbejdet i Praksis, ved, at der er mangfoldigt andet Arbejde i Moserne. Det er for øvrigt interessant her at se, af den